

AESCHYLUS

ΕΥΜΕΝΊΔΕΣ

Aeschylus
Ευμενίδες

«Public Domain»

Aeschylus

Ευμενίδες / Aeschylus — «Public Domain»,

Содержание

ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ	6
Конец ознакомительного фрагмента.	24

Aeschylus Ευμενίδες

ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ

Εις τας Ευμενίδας, το τελευταίον δράμα της Ορεστιάδας, η σκηνή υπόκειται κατ' αρχάς μεν εις τον ναόν του Πυθίου Απόλλωνος εν Δελφοίς, όπου, υπό την προστασίαν του Θεού, ο μητροκτόνος Ορέστης ευρίσκει προσωρινόν άσυλον από την καταδίωξιν των Ερινύων. Ο ίδιος ο θεός αποκοιμίζει τας τιμωρούς θεάς και διευκολύνει την φυγήν του Ορέστου, όστις κατά συμβουλήν του καταφεύγει εις τας Αθήνας, ικέτης της Αθηνάς. Εις τας Αθήνας λοιπόν συνεχίζεται και τελειώνει η πράξις. Η Αθηνά δεχθείσα ικέτην τον Ορέστην, μη δυναμένη όμως αφ' ετέρου να παρίδη το δίκαιον των φοβερών Ερινύων, συνιστά εκ των πολιτών το μέγα και σεμνότατον εκείνο κριτήριον του Αρείου Πάγου, διά να αποφασίση περί της τύχης του υποδίκου. Η διαδικασία διεξάγεται καθ' όλους τους τύπους της ποινικής νομοθεσίας των Αθηναίων, και με την ψήφον της Αθηνάς, επελθούσης ισοψηφίας, ο Ορέστης κηρύσσεται ελεύθερος του φόνου. Αλλ' η τοιαύτη απόφασις εξεγείρει φοβεράν την οργήν των Ερινύων κατά της πόλεως των Αθηνών, την οποίαν μόλις και μετά βίας επί τέλους κατευνάζει η Αθηνά διά της πειθούς και των υποσχέσεών της. «Τοιουτοτρόπως η τέχνη του ποιητού τερματίζει την μακράν ταύτην σειράν τραγικών καταστροφών, την φοβεράν και αιματηράν ταύτην τριλογίαν, με την παρήγορον εικόνα μιας ιεράς τελετής, με τα ευσεβή εφύμνια τα αντηχούντα από της σκηνής και προς τα οποία ανταποκρίνονται εκ του αμφιθεάτρου αι θορυβώδεις και χαρμόσυνοι επευφημίαι των θεατών». (Μ. Patin). – Περιώνυμος έμεινεν εις το Αττικόν θέατρον, διά την πρωτοφανή κατάπληξιν την οποίαν επροξένησεν, η σκηνή εκείνη των Ευμενίδων, όπου το φάσμα της Κλυταμνήστρας εξεγείρει εκ του ύπνου τας Ερινύας και τας παρορμά εις νέαν καταδίωξιν του φονέως της υιού της.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΡΟΦΗΤΙΣΣΑ
ΑΠΟΛΛΩΝ
ΟΡΕΣΤΗΣ
ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΗΣ ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑΣ
ΧΟΡΟΣ
ΑΘΗΝΑ
ΠΡΟΠΟΜΠΟΙ

ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ

ΠΡΟΦΗΤΙΣΣΑ

Πρώτο δοξάζω απ τους θεούς στη δέησί μου
την πρωτομάντισσα τη Γη· και υμνώ κατόπι
τη Θέμιδα, που δεύτερη, καθώς το λένουν,
σ' αυτό το μητρικό της κάθησε μαντείο·
και τρίτη στη σειρά, με θέλημά της κι όχι
από κανέν' αναγκασμένη, εκάθησε άλλη
θυγατέρα της Γης, η τιτανίδα η Φοίβη
και αυτή γενέθλιο τόδωκε δώρο στο Φοίβο,
πούχει της μάμης τόνομα παράνομα του.
Κι αυτός της Δήλου αφίνοντας λίμνη και ξέρες,
στους ήμερους γιαλούς άραξε της Παλλάδος
κ' ήρθ' από κει σ' αυτή του Παρνασού τη χώρα
και τον ξεπροβοδίζανε με πολύ σέβας
στρώνοντας δρόμο να διαβή οι γυιοί του Ηφαίστου
κ' ήμερη κάνοντας τη γη πούταν πριν άγρια.
Και με τιμές τον δέχτηκε ο λαός μεγάλες
κι ο βασιλιάς Δελφός της χώρας κυβερνήτης.
Κι ο Δίας στο νου του εμπνέοντας τη θεία την τέχνη
τον βάζει μάντη τέταρτο σ' αυτούς τους θρόνους,
κ' είναι του Δία πατέρα του ο Λοξίας προφήτης.

Απ τους θεούς αυτούς αρχίζω τις ευχές μου·
και την Προναία δοξολογώ Παλλάδα πρώτη
κ' υμνώ τις νύφες πόχουν το Κωρύκιον άντρον,
φώλιασμα των πουλιών και των θεών συχνάσμα
– τον τόπον έχει ο Βρόμιος, δεν το ξεχάνω,
αφόντας ο θεός ωδήγησε τις Βάκχες
κ' έβαλε σα λαγό να σχίσουν τον Πενθέα· -
και τις πηγές του Πλείστου και του Ποσειδώνα
την δύναμιν υμνόντας και τον τέλειο Δία
έπειτα μάντισσα στον τρίποδα καθίζω.

Και τώρ' ας δώσουν από πριν πολύ πιο κάλλια
να μου συντύχη το έμπασα· και με τον κλήρο
όσοι είναι ας έρθουν Έλληνες, κατά το νόμο·
γιατ' όπως οδηγάει ο θεός και προφητεύω.

Ω, τρόμος ναν το πης και τρόμος ναντιβλέψης
μ' έδιωξεν όξω από τα σπίτια του Λοξία
που μήτε νόχω ανάκαρα, μουδ' όρθια στέκω,
και τρέχω με τα χέρια αντίς με τα κανιά μου

γιατί είναι τίποτα η γρηά σαν πάρη φόβο!
Μπαίνω λοιπόν στο πολυστέφανο το βάθος
όπου θωρώ κάποιο θεοκατάρατο άνδρα
πάνου στον ομφαλό να κάθουνταν ικέτης
κ' αίμα τα χέρια του έσταζαν και το σπαθί του
γυμνό κρατούσε κι' αψηλόν ελιάς κλωνάρι
με λήνον μεγαλώτατο σεμνά ζωσμένο,
μ' άσπρο μαλλί, για να σου δώσω να το νοιώσης·
και μπρος στον άντρ' αυτό φριχτό καρτέρι
κοιμάται γυναικών, σε θρόνους καθισμένες·
όχι γυναίκες μα Γοργόνες λέω πως νάναι,
μα ουδέ και με Γοργόνες πάλιν απεικάζω
γιατί τις έχω κάπου ιδή ζωγραφισμένες
ν' αρπάζουν του Φινέα το δείπνο· μ' αυτές όμως
φτερά δεν έχουν, μαύρες και σιχάμματα είναι
και ρεύγονται έτσι και φυσούνε που να φεύγης
και στάζουν απ τα μάτια τους μισητόν αίμα,
κ' είν' η στολή τους να μην πλησιάζουν ούτε
σε αγάλματα θεών ούτε σε ανθρώπων σπίτια·
ποτέ δεν είδα το σκαρί του συναφιού των
κι' ουδέ ποια γης καυχιέται νάθρεψε το γένος
άβλαβα αυτό, χωρίς τον κόπο της να κλάψη.

Μα για τα επίλοιπ' ας γνοιαστή ο ίδιος τώρα
του ναού τούτου ο κύριος Λοξίας ο μέγας,
που τέχνη του είναι οι μαντουδειές και γιατροσόφια
και να ξορκίζει τα κακά κι απ άλλων σπίτια.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Δε θενά σε προδώσω· πάντοτε φρουρός σου
κι αν πλάι σου παραστέκομαι κι αν μακράν είμαι
δεν θενά γίνω μαλακός για τους εχθρούς σου·
Πιάστηκαν βλέπεις τώρ' αυτές οι λυσσασμένες
σε ύπνο βαρύ παράδοτες, οι πομπιασμένες
οι γρηές οι κόρες της Νυχτός, που δεν τις σμίγει
κανείς θεός, ουδ' άνθρωπος, ούτε θηρίον·
κ' έγιναν μόνον για κακό κέχουν μονιά τους
το σκότος και του Τάρταρου τα καταχθόνια
απ τους θεούς κι απ τους ανθρώπους μισημένες.
Μα όμως να φεύγης και το θάρρος σου μη χάσης
γιατί θενά σε κυνηγήσουν κι αν περνώντας
την πατημένη τη στεριά πίσω σου αφήσης
και πάνω από τη θάλασσα κι απ τα νησιά της·
και μη αποκάμεις να περιβοσκίζης τούτα
τα πάθη κι άμα 'ρθής στην πόλι της Παλλάδος
κάθου κι αγκάλιασε το ξύλινο άγαλμά της·

και κει μ' αυτές θα βρούμε κρίσι και με λόγια
που να μαλάζουν τις καρδιές θα κάμω τρόπο
μια και καλή απ τα πάθη αυτά να σε γλυτώσω
αφού σ' έσπρωξα εγώ τη μάννα σου να σφάξης.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Άναξ Απόλλων, ξέρεις ναγαπάς το δίκιο
κι αφού το ξέρεις κάμε και να μη μ' αφίσης,
και η δύναμή σου εγγύησι πως θα με σώσης.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Θύμας το αυτό κι ας μη νικάη το νου σου ο φόβος
μα εσύ, αυτάδελφο αίμα κι απόνα πατέρα,
φύλαγέ τον, Ερμή· κιόπως και τόνομα έχεις
γίνε απ αλήθεια κι Οδηγός να συνοδεύης
τον ικέτη μου αυτόν· κι ο Δίας τιμά το σέβας
των κηρύκων, που για καλό του ανθρώπου εδόθη.

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΗΣ ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑΣ

Κοιμάσθε, ωιμέ! και σαν κοιμάσθε ποια σας χρεία;
Μα εγώ από σας σε τέτοιο τρόπο ατιμασμένη,
με διπλό πήχυ, για το φόνο που έχω κάμη
δε λέει να πάψη των νεκρών η καταφρόνια
κι άτιμη τριγυρνώ: γιατί έχω, ξέρετέ το
την πιο από μέρος τους μεγάλη κατηγορία·
μα πόπαθα τέτοιο κακό απ τους πιο ζεστούς μου.
κανείς θεός δεν είπε να οργιστή για μένα,
που, μάννα, σφάχτηκα απ τα χέρια του παιδιού μου.
Και ιδέτε αυτές μου τις πληγές με την καρδιά σας.
γιατί φωτίζεται η ψυχή σαν κλειούν τα μάτια,
ενώ στο ξύπνο δε θωρεί καλά το πνεύμα.
Κι όμως πόσα δεν έχετε γευτή από μένα,
ακράσωτες χοές και προσφορές καθάριας
και δείπνα που θυσίαζα σεμνά τις νύκτες
σε ώρα που για κανέν' άλλο θεό δεν είναι!
μα όλα αυτά τώρα βλέπω κλωτσοπατημένα
και κείνος πάει και ξέφυγε σαν το ζαρκάδι
κ' έτσι αλαφρά καταμεσός απ τα πλεμμάτια
με πολύ περιγέλοιο σας πηδάει και πάει.

Μ' ακούσετέ μου κ' είναι αυτά για τη ψυχή μου
όσα είπα· και ξυπνήστε, σκιές του κάτω κόσμου
που όνειρο τώρα κράζω σας, η Κλυταιμνήστρα!

ΧΟΡΟΣ

(Μούγκρισμα)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μουγκρίζετε, μα εκείνος τώρα πήρε δρόμο
γιατί έχει φίλους που δε μοιάζουν τους δικούς μου.

ΧΟΡΟΣ

(Μούγκρισμα)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Βαθιά κοιμάσαι και δεν το ψυχοπονιέσαι
αυτό πόπαθα! φύγε ο φονιάς μου, ο γυιός μου!

ΧΟΡΟΣ

(Ούρλιασμα)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Ούρλιαζε· κοίμου! μα δε λες και να ξυπνήσης
ποια δουλειάν έχεις παρά το κακό να κάνης;

ΧΟΡΟΣ

(Ούρλιασμα)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Συμφώνησαν δυο δυνατοί, ο ύπνος κι ο κόπος
κι αδράνισαν της δράκισσας την άγριαν άφρη.

ΧΟΡΟΣ

(Διπλό δυνατό μούγκρισμα)

Πιάστο, πιάστο, πιάστο έχε το νου σου!

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Στόνειρο κυνηγάς αγρίμι κι αλυχταίνεις
σα σκύλλος που όλο της δουλειάς του έχει την έγνοια.
Τι κάνεις; Σήκω κι ας μη σε νικάη ο κόπος
τον ύπνο απόδιωξε να δης τι έχομε πάθη!
Ας σου πληγώσουν την καρδιά οι ονειδισμοί μου
που είναι για τους φιλότιμους σα φτερνιστήρια·
τρέχα και φύσα επάνω του θανάτου αγέρα
για να τον λυώση ο αχνός των σωθικών σου η φλόγα·
εμπρός! με δεύτερα κυνήγια μάρανέ τον.

ΧΟΡΟΣ

Ξύπνα, ξύπνα και συ αυτήν, και Γη εσένα.
Κοιμάσαι; Ξύπνα κι αποδιώχνοντας τον ύπνο
ας δούμε αν θάν' του κάκου αυτό το προοίμιό μας.

– Όχου, αλλοί μου, αλλοί! Φίλες επάθαμε.

– ω μου τα τόσα πόπαθα· κι όλα του κάκου!

– επάθαμε κακό βαρύκλαυτο, πωπώ
αβάσταχτο κακό·
απ τα πλεμμάτια ξέμπλεξε και πάει ταγρίμι.

– με νίκησ' ύπνος και την άγρη μου έχασα.

– Ω, εσύ, του Δία ο γιός, ο κλέφτης είσαι συ

– και νέος εμάς, αρχαίες θεές, καββάλα επήρες·

– και τίμησες αυτόν τον άντρα τον κακό
κι άθεο στους γονιούς,
και συ, θεός, τον μητροκτόνο επήες να σώσης

– ποιος θενά πη πως είναι δίκια τάχ' αυτά;
Μα έφτας' εμένα ονειδισμός μες στα όνειρά μου
και μου έξαψε σα διφρηλάτης μια
με μεσοβάσταχτο κεντρί
στα σωτικά, στο ψυχικό·

– κ' έχω να πω της μάστιγας
του δήμιου του ανήμερου
βαρύ το σύγκρυο το βαρύ που μ' έκοψε.

Τέτοια κακά οι νεώτεροι θεοί μας κάνουν
που εξουσιάζουν το θρονί της Δίκης
αιματοκομποστάλαχτο
από τα πόδια ως την κορφή·

– έχεις της γης τον ομφαλό
να δης, που πήρε επάνω του
κι αταίριαστο κρατάει αιμάτων μόλυσμα.

Και τους βωμούς του μαντικού του αδύτου
μόνος του πήε και μόλυνε
αυτόθελος κι αυτόκλητος
κ' ενάντια στους θεούς, για χάρι ενός θνητού
αφάνισε τις Μοίρες τις αρχαίες

Μόνου η κακία που τόμεινε, μα κείνος
και κάτω αν φύγη από τη γη
ποτέ δε θαύρη γλυτωμό
κι άλλον εκδικητή για το αίμα που χρωστεί
πάνω στην κεφαλή του θενά πάρη.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Έξω, προστάζω γρήγορα απ' αυτά τα σπίτια

ξεκουμπιστείτε, αδειάστε μας τ' άγια τα μέρη.
μήπως σου έρθει λευκόφτερο κανένα φίδι
απ το χρυσόδετο δοξάρι αμολημένο,
κι ο πόνος μαύρο αφρό σε κάμη να ξεράσης
απ τ' άντερά σου, βγάζοντας τα αίματα πούπιες.
Σ' αυτά τα σπίτια δεν σου πρέπει να ζυγώνης,
μα όπου σφαγές και δίκες κεφαλών κοιμένων
ματιών βγαλμένων, και γι' αφανισμό του γένους
των παιδιών στίβουν τον αφρό κι ακρωτηριάζουν,
καταπετρώνουν και σπαραχτικά μουγκρίζουν
οι καρφωμένοι στα παλούκια· τάχ' ακούτε
γιατί σας αποστρέφονται οι θεοί, που τέτοια
στρέγετε πανηγύρια; κι όλος της μορφής σας
το δείχνει ο τρόπος, μέσα σε σπηλιά να ζήτε
πρέπει αιμοβόρου λεονταριού κι όχι σε τέτοια
λαμπρά μαντεία να τρίβετε το μόλυσμά σας·
σύρτε, δίχως βοσκό να περιβοσκηθήτε,
κανείς θεός δεν τ' αγαπά τέτοιο κοπάδι!

ΧΟΡΟΣ

Άναξ Απόλλων, άκουσέ με στη σειρά μου·
εσύ 'σαι, όχι συνένοχος να πης σε τούτα
μα όλως διόλου μόνου εσέ βαραίν' η αιτία.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Πώς δα; Δεν το ξηγάς και με πιότερα λόγια;

ΧΟΡΟΣ

Συ τούδωκες χρησμό τη μάννα του να σφάξη.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Να πάρη του πατρός του εκδίκησι· πώς όχι!

ΧΟΡΟΣ

Κ' αίμα νωπὸν ἐδέχτηκες νὰ προστατεύσης;

ΑΠΟΛΛΩΝ

Μάλιστα ἐδὼ τὸν πρόσταξα νὰ καταφύγῃ.

ΧΟΡΟΣ

Και μὰς λοιπὸν, τὴ συνοδεία τοῦ, ἀποδιώχνεις;

ΑΠΟΛΛΩΝ

Γιατί σ' αὐτό νὰ μῆτε τὸ ἱερό δὲν κάνει.

ΧΟΡΟΣ

Ὅμως αὐτὸ τὸ χρέος μου εἶναι διωρισμένο.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Και ποία εἶν' αὐτὴ ἡ ωραία τιμὴ που ἔτσι καυχίεσαι;

ΧΟΡΟΣ

Νὰ διώχνουμε τοὺς μητροκτόνους ἀπ' τὰ σπίτια.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Και τὴ γυναῖκα που τὸν ἄντρα τῆς σκοτώσῃ;

ΧΟΡΟΣ

Δεν είναι το ίδιο κι όποιος χύση αίμα δικό του.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Δίχως αξία λοιπόν κι ούτε ωφελούν καθόλου
της τέλειας Ήρας και του Δία οι συμφωνίες,
και η Κύπρις, η πηγή κάθε χαράς του ανθρώπου,
δίχως τιμή ξεγράφηκε μ' αυτό το λόγο·
γιατί ο μοιραίος δεσμός του αντρόγυνου, που η Δίκη
τον γνιοιάζεται, είναι ανώτερος κι από τον όρκο.
Αν λοιπόν είς' αδιάφορη για όσους σκοτώνουν
τα ταίρια τους κι ακδίκητους άνοργη αφήνεις,
άδικα τότε κυνηγάς και τον Ορέστη,
αφού απ τη μια μεριά και πάρα τα θυμάσαι
ενώ για τάλλα αδιάφορη ούτε σε γνιοιάζει.
Μα η Αθηνά θενά γνιοιαστή γι αυτά το δίκιο.

ΧΟΡΟΣ

Κείνον εγώ ποτέ μου δεν θα τον αφήσω.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Κυνήγα τον λοιπόν, κόπο στον κόπο νάχης.

ΧΟΡΟΣ

Δεν είναι δα κι όσο τη λες μικρή η τιμή μου.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Τέτοια τιμή δε θάθελα και να την έχω.

ΧΟΡΟΣ

Γιατί λογιέσαι μέγας βέβαια πλάι στο Δία·
μα εγώ, της μάννας με τραβάει το αίμα, κ' έτσι
για να τον γδικηθώ τα ίχνη του ψάχω ναύρω.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Κ' εγώ βοηθός του τον ικέτη μου θα σώσω
γιατί είναι φοβερή και σε θεούς κι ανθρώπους

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ω δέσποινα' Αθηνά, με πρόσταξε ο Λοξίας
κ' ήρθα, μα καλοδέξου με άθλιον πλανήτη
που πια δεν είμαι ακάθατος και μολυσμένος·
το κακό τώρα εστόμωσε που είμαι μπασμένος
και σ' άλλα σπίτια και σχετίστηκα μ' ανθρώπους
όταν στεριές και θάλασσες όμοια περνούσα
καταπώς πρόσταξ' ο χρησμός που μούπε ο Φοίβος·
κ' ήρθα στο σπίτι σου, ω θεά, και το άγαλμά σου
κρατώντας θα προσμένω εδώ τέλος της δίκης.

ΧΟΡΟΣ

1. Και βέβαια· να σημάδι φανερό του ανθρώπου
κι όπως σου δείχνει ο αμίλητος μηνυτής τράβα·
γιατί, καθώς ο σκύλος λαβωμένο ελάφι,
στάλα προς στάλα του αίματος τον ξετρυπώνω·
το στήθος μου λαχάνιασ' απ τους τόσους κόπους
που τόπο γης δεν άφησα να μην περάσω·
κι αφτέρωτη, πάνω από θάλασσες πετώντας
ήρθα χωρίς να μείνω πίσω απ το καράβι·
μα τώρα κάπου εδώ θε νάναι ζαρωμένος
γιατί αίμα ανθρωπινό τη μύτη μου χαϊδεύει.

2. Τα μάτια σου έχε τέσσερα, τήρ' απ' ολούθε
μη σου ξεφύγη απλέρωτος της μάννας του ο φονιάς.

3. Νά τον αυτός! και βρήκε πάλι στήριγμα·
στο άγαλμα της θεάς το άγιο περιπλεχτός
κρίσι ζητάει να βρει για το έγκλημά του.

4. Δε θα του γίνη αυτό· το αίμα της μητρός
δύσκολα πίσω παίρνεται, ωιμέ!
μια που χυθή κ' η μαύρη γης το πιή.

5. Μα πρέπει αντίς γι' αυτό να δώσης, ζωντανός,
κόκκινο γαίμ' απ το κορμί σου να ρουφώ·
και τέτοιο λαχταρώ από σε κακόπιτο πιστό!

6. Κι αφού σε λυώσω ζωντανό, θε να σε πάρω
κάτω, να βρης ταντίποινα του μητροσκοτωμού.

7. Και θενά δης κι αν κανείς άλλος άνθρωπος
ή σε θεόν ασέβησε ή σε ξένο
ή στους δικούς του αμάρτησε γονιούς,
νάχη ο καθένας άξιο το μισθό του.

8. Γιατί 'ναι ο μέγας των θνητών ο Άδης κριτής
κάτω στα τάρταρα της γης,
κι όλα τα πάντα στα χαρτιά φυλάει του νου του.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Εμένα οι τόσες συμφορές μου μόχουν μάθη
να ξέρω πότε είν' ώρα να μιλώ και πότε
να σωπαίνω· μα στην περίστασί μου τούτη
μ' έβαλε δάσκαλος σοφός για να μιλήσω.
Το αίμ' απ τα χέρια μου μαραίνεται και σβύνει
και ξεπλυμένο της μητρός το μίasma πάει,
γιατί όσο ακόμα είταν νοητό, τόχω ξορκίση
με χοιροσφάχτους καθαρούς, στο βωμό επάνω
του Φοίβου· μα θα πήγαινε του μάκρου ο λόγος
αν ήθελα να πω απ' αρχής πόσους ανθρώπους
πλησίασα, χωρίς γι' αυτό κακό να πάθουν.
Και τώρ' αγνός μ' εύφημο στόμα επικαλούμαι
την Αθηναία, τη δέσποινα αυτής της χώρας,
νάρθη βοηθός μου· και χωρίς σπαθί θα πάρη
και μένα και τη χώρα μου και το λαό μου
πιστό για πάντα σύμμαχο και τιμημένο.
Μα είτε στα μέρη της λιβυστικής ηπείρου,
κατά του Τρίτωνος το ρέμα, όπου εγεννήθη,
πατά, είτε θεοφάνερη ή και σκεπασμένη,
βοηθώντας φίλους, είτε το Φλεγραίό τον κάμπο
σα στρατηγός, ανδρεία γιομάτος, κατοπτεύει,

ας έρθη! και μακρυνάθε, σα θεός, ακούει -
για να μου γίνη λυτρωτής απ' όλα τούτα.

ΧΟΡΟΣ

Δε θα σε σώση ο Απόλλωνας ούτε το χέρι
της Αθηνάς, να μη χαθής παρατημένος
δίχως χαρά ποτέ στα στήθια σου να μάθης,
βόσκημα δίχως αίμα κ' ήσκιος μόνο ανθρώπου!
Δεν απαντάς, μον τάχα με αψηφάς που κρένω,
ενώ για μένα τάξιμο σ' έχουνε θρέψη;
κι όχι σφαγμένος σε βωμούς, μα θα μας γέψης
ζωντανός· μ' άκουε αυτό τον ύμνο που σε δένω.

– Έλα εμπρός σε χορό ένα κύκλο ας δεθούμε
γιατί θέλομε τώρα
το φριχτό μας τραγούδι να πούμε.
Και να πούμε το πως στους ανθρώπους επάνω
την πάσα τους μοίραν εμείς κυβερνούμε.
Την ισιάδα εμείς και το δίκιο ζητούμε,
κι όποιος έχη τα χέρια
καθαρά χωρίς κρίμα,
δε γλυστράει κατ' αυτόν η οργή μας·
και περνάει, δίχως βλάβη, τη ζωή του ακέρια.
Μ' αν κανείς, σαν κι αυτόν, κριματίση
και τα χέρια αιματόβρεχτα κρύβη,
τότε εμείς, των νεκρών η βοήθεια,
μαρτυρώντας την πάσαν αλήθεια,
στον κακούργον εμπρός θα φανούμε
κι ως το τέλος το χρέος του φόνου ζητούμε.

Μάννα, ω μάννα Νύχτα, που μ' εγέννας
ζωντανών και πεθαμένων εκδικήτρα,
της Λητώς ζητάει ο γυιός – κι απάκουσέ μου,
να με βγάλη απ τις τιμές μου
κι απ τα χέρια μου να πάρη
το ψοφίμι αυτό, που πρέπει
της μητέρας του το φόνο να εξαγνίση.

Για τον κατάδικο μου αυτόν
τούτο μας το τραγούδι, ταραγμός
κι αντράλα του ξωφρενική,
των Ερινύων ο σκοπός,
χωρίς κιθάρα, αμπόδεμα
του νου και μαρασμός.
Γιατ' αυτός ο κλήρος μόχει λάχη
νάχω πάντ', απ την αλύγιστη τη Μοίρα,

όποιους τύχη ανθρώπους και βαραίνουν
κακουργήματα και φόνοι
να τους παίρνω καταπόδι· ώστε νάμπουν
μες στη γης· μα κι αν πεθάνουν
κ' έτσι πάλι όλως διόλου δε γλυτώνουν.
Για το σφαχτό που πάει έχει κοπή
τούτο μας το τραγούδι, ταραγμός
κι αντράλα του ξωφρενική,
των Ερινύων ο σκοπός
χωρίς κιθάρα, αμπόδεμα
του λογικού και μαρασμός.

Όταν γεννιόμαστ' αυτός μας εδόθηκ' ο κλήρος
χώρια απ τους άλλους θεούς τιμές νάχομε, κι ούτε
άδειπνος μου είναι κανείς των
και γιορτινούς άσπρους πέπλους γεννήθηκα να μη γνωρίζω.

Γιατί πήρα δουλειά μου να φέρνω
άνω κάτω τα σπίτια, που χύση
εχθρός σπιτικός αίμα φίλου,
και καταπάνου του ορμώντας
κι αν δυνατός λάχη νάναι
στο νέο τον πνίγομεν αίμα.
Σπεύδομ' εμείς ν' απαλλάξομε κάποιο από τούτες τις έγνοιες
κι από το βάρος αυτό τους θεούς ν' αλαφρώσω
για να μην έχουν αυτοί ανακρίσεις.
Της παρουσίας του άξιους ο Δίας δεν κρίνει κακούργους
που στάζουν τα χέρια τους αίμα,
[– άνω κάτω τα σπίτια, που χύση
εχθρός σπιτικός φίλου αίμα,
και καταπάνω του ορμώντας
κι αν δυνατός λάχη νάναι
στο νέο τον πνίγομεν αίμα.]

Και των ανθρώπων οι δόξες κι αν φτάνουν μεγάλες ως τάστρα
καταγής ρεύουν κι ατίμητες σβύνουν,
όταν στα μαύρα ντυμένες ορμούμε
και σ' άγριο βαλθούνε τα πόδια μας χορό.
Γιατί με φόρα πηδόντας
από ψηλά κατεβάζω
βαρύ το πόδι, όπου πέση
και πάρ' τον κατ' όπου τρέχει,
– τρομάρα του! – να μου γλυτώση.

Πέφτει χωρίς να το νοιώθη, στου νου του τη μαύρην αντράλα.
Τέτοια μαυρίλα, το κρίμα, τριγύρω του απλώνει,
όπως στα σπίτια του πίσσα σκοτάδι,
η πολυστέναχτη ρίχτει φωνή του λαού.
Γιατί πηδόντας με φόρα

από ψηλά κατεβάζω
βαρύ το πόδι, όπου πέση
και πάρ' τον κάτ' όπου τρέχει.
– τρομάρα του! – για να μας φύγη.

Έτσι είναι νάναι· πολυσόφιστες,
τελειωτικές, και δεν ξεχνούμε
ποτέ μας το κακό, βαριές
κι αλύγιστες σε παρακάλια.
το αξίωμά μας το άτιμο
και καταφρονεμένο κυβερνούμε
μακριά 'πο τους θεούς, σε μέρη ανήλιαγα
και δυσκολοσυντύχητα
και για όσοι βλέπουν κι όσοι φως δεν έχουν.

Και ποιος λοιπόν αυτά δε σέβεται
και δε φοβάται απ τους ανθρώπους,
ακούοντας τους νόμους μας
όπου μας ώρισαν οι Μοίρες
κ' επικυρώσαμε οι θεοί;
Η αρχαία τιμή μου μένει ακόμα
και δε γνωρίζω καταφρόνια,
αν κ' είναι κάτω από τη γης
η θέσι μου στανήλιαγα σκοτάδια.

ΑΘΗΝΑ

Άκουσα μια φωνή μακρυάθε να μου κράζει
από το Σκάμαντρο, ενώ έπερνα της χώρας
την κατοχή, που των Αργείων οι στρατηλάτες
από τη σκλαβωμένη γη τρανή μερίδα
μου ξεχώρισαν σύρριξη πάντα δική μου,
χάρισμα διαλεχτό στα τέκνα του Θησέα.
Κείθ' έβαλα τακούραστα πόδια σε δρόμο
δίχως φτερά τη φουσκωμένη αιγίδα σειόντας
τα γερά μέλη στρώνοντας σε τούτο το άρμα.
Μα βλέπω επίσκεψι παράξενη στη γη μου
που όχι φοβούμαι, μα μου ξάφνισε το μάτι.
ποιοι τάχα νάστε; για όλους σας το λέω στη μέση:
στο ξένο αυτό, που στο άγαλμα μου έχει προσπέση,
και σε σας, που δε μοιάζετε πλάσμα κανένα
κι ούτε σας είδαν θεοί ποτέ ανάμεσά τους
κι ούτε κι αντροφέρνετε πάλι καθόλου·
μα να βρίζη κανείς την ασχημιά ενός άλλου
είν' όξω από το δίκιο αυτό κι από το νόμο.

ΧΟΡΟΣ

Όλα τα πάντα σύντομα, θεά, θα μάθης·
εμείς της Νύχτας είμαστε οι φριχτές κόρες·
στα σπίτια μας, κάτ' απ τη γης, μας λεν Κατάρεις.

ΑΘΗΝΑ

Ξέρω και τη γενιά και το παράνομά σας.

ΧΟΡΟΣ

Έτσι θα μάθης τώρα και τ' αξίωμά μας.

ΑΘΗΝΑ

Θε να το μάθω, αν ξάστερα μου το ξηγήσης.

ΧΟΡΟΣ

Έξω απ τα σπίτια τους φονιάδες κυνηγούμε.

ΑΘΗΝΑ

Και πού στο τέλος σταματά το φευγατιό τους;

ΧΟΡΟΣ

Εκεί που τι 'ναι ολότελα η χαρά δε ξέρουν.

ΑΘΗΝΑ

Τέτοια λοιπόν φευγιά κι αυτού του στριγγοκράζεις;

ΧΟΡΟΣ

Γιατί τη μάννα του έκρινε να πάη να σφάξῃ.

ΑΘΗΝΑ

Χωρίς άλλης ανάγκης φόβος να τον βιάζῃ;

ΧΟΡΟΣ

Σε τέτοιο κρίμα τι μπορεί ένα γυιό να σπρώξῃ;

ΑΘΗΝΑ

Απ τα δυο μέρη που είστ' εμπρός, τόνα γρικιέται.

ΧΟΡΟΣ

Μ' αυτός ούτ' όρκο δέχεται, ούτε μου βάζει.

ΑΘΗΝΑ

Πώς έχεις δίκιο θες νακούς, μα όχι και νάχῃς.

ΧΟΡΟΣ

Πώς λες; δεν το ξηγάς; σοφία δα δε σου λείπει.

ΑΘΗΝΑ

Να μη ζητάς τάδικο μ' όρκους να νικήσης.

ΧΟΡΟΣ

Μ' ανάκρινέ μας συ και δικάζε ίσα πέρα.

ΑΘΗΝΑ

Τάχα σε μένα λες την κρίσι ναναθέσης;

ΧΟΡΟΣ

Πώς όχι; σε σεβόμαστε άξια κι απάξια.

ΑΘΗΝΑ

Τι έχεις σ' αυτά να πης, ω ξένε, στη σειρά σου;
Πες μας τη χώρα, τη γενιά, τις συμφορές σου
κ' έπειτ' αυτήν αντίκρουσε την κατηγορία
αν στο δίκιο μπιστεύεσαι και τάγαλμά μου
κάθεσαι τούτο και κρατείς πλάι στο βωμό μου
ικέτης ταπεινός, στου Ιξίονα το σχήμα·
μια καθαρήν απόκρισι σ' όλ' αυτά δος μας.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ω δέσποιν' Αθηνά, πρώτ' από τα στερνά σου
τα λόγια, θέλω βγάλη μια μεγάλην έγνοια·
δεν είμ' ακάθατος· και μόλυσμα στο χέρι
δεν είχα, σα σου πρόσπεσα στάγαλμα ικέτης·
και θα σου φέρω απόδειξι γι' αυτό μεγάλη·
νόμος προστάζει, αμίλητος ο φονιάς νάναι

ως που σφαχτού γαλαθηνού χυθεί το αίμα
πάνω στα χέρια του και τότε καθάριση·
είναι καιρός που αγιάστηκα μέσ' σ' άλλα σπίτια·
έτσι με τρεξιμιά νερά και με σφαχτάρια.
Λοιπόν λέω να βγήκ' η έγνοια αυτή απ τη μέση·
τώρα και τη γενιά, πούθε κρατώ, θα μάθης·
Αργείτης είμαι, τον πατέρα μου καλά γνωρίζεις
τον Αγαμέμνονα, τον αρχηγό του στόλου,
που εσύ με κείνον έκαμες της Τροίας την πόλι
στάχτη· μα θάνατο κακόν έλαβ' εκείνος
στο γυρισμό του· γιατί η μάννα μου η κακούργα
τον σκότωσε, με ξομπλιαστά τυλίγοντάς τον
βρόχια, που του λουτρού το φόνο μαρτυρούσαν.
Και γω, ως τα τότε εξόριστος· σαν ήρθα πίσω
σκότωσα τη μητέρα μου, ναι, δεν ταρνιούμαι,
μ' αίμα, το αίμα του πατέρα μου εγδικόντας·
κ' είχα σ' αυτό συνένοχο και το Λοξία
που μούλεε πάθια αδήγητα πως θα με σχίσουν
αν στους αιτίους δεν έκανα ό,τι έχω κάνη,
κι αν δίκια ή όχι τόκανα, συ να το κρίνης·
γιατί από σένα ό,τι κι αν γίνη καλώς νάρθη.

ΑΘΗΝΑ

Αν κανείς τόχη δύσκολο το πράμα τούτο
άνθρωποι να δικάσουνε, μα όμως δεν πάει
κ' εγώ δίκες βαρυόργητες φόνου να κρίνω·
μάλιστ' αφού και συ, τέλεια ετοιμασμένος,
καθαρός κι άβλαβος μου πρόσπεσες ικέτης
και σε ντηριούμαι που άφταιγος στην πόλι μου είσαι·
μα ούτε κι αυτές εύκολον είναι ν' αποδιώξης,
κι αν τύχη και δεν πάρουνε την κερδισμένη,
στη χώρα μου φαρμάκι απ τα βρουχίσματά τους
θα στάξη καταγής, βαριά και μαύρη αρρώστεια.
Τέτοια 'ν' αυτά· κ' είτε τις στείλω κ' είτε μέινουν

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.